

Rafiq Yusifoğlu - 70



■ Füzuli Əsgərli

Hər bir istedad sahibi özünün daxili aləmində yalnız sonralar, bioloji yetkinlik və kamilləşmə dövründə ilahi qüvvənin, Ulu Yaradanın özünün birer-birər seçdiyi bəşər övladlarının hər birinə müxtəlif yaş mərhələsində fərqli dərəcədə bəxş etdiyi vergi payının dayandığını istər-istəməz içində duymalı olur. İlahi qüvvənin qüdrətindən nazil olan bu vergi payı bəşər övladını taptanmamış ciğirlerle müxtəlif yaradıcılıq istiqamətlərinə yönəldir, hər birinə də öz amplusunda müasirlərindən fərqli olan yeni imkanlar açır və onlar mövcud dünyanı müxtəlif rakurslardan görməyi bacarırlar.

Şairin meyarı

Belə bir vergi payı qəlbi güclü bədii-estetik stimül bəxş edən poeziyanın harmonik obrazlılığı ilə döyünən və bu hisslərlə yaşamağı, poetik fikirlərinin səciyyəvi keyfiyyətlərini məharətlə misralarına mirvarisayağı düzməyi bacaran şairlərdən biri də Rafiq Yusifoğludur. Onun üçün poeziya sferasında keçilməsi mümkün olmayan bir sərhəd yoxdur, yaşından asılı olmayaraq hər bir oxucunun qəlbine nüfuz etməyi bacarır, ya məsum qəlbli uşaqları, ya iki qəlb çarpıntısını birgə duyan, məhəbbətin ən uca zirvəsində qanadlanan gəncləri misralarındakı portretli poetik obrazlılığın gücü ilə öz arxasınca aparır, hətta mövcud həyatın isti-soyudunu həssaslıqla duyan, onu dərin-dərk edən ahıl yaşlı, nurani çöhrəli insanların qəlbine də nüfuz etmək bacarığına malikdir. Bu keyfiyyətlər şair üçün böyük üstünlükdür, əslində şairin sənətkarlığı da elə bundadır ki, hamının qəlbini oxuyur və onları dərin-düşünməyə vadar etməyi bacarır.

Rafiq Yusifoğlunun bədii yaradıcılığına - ürəkləri fəth edən poetik misralarına tələbək illərindən bələdəm. Mən birinci kursda olanda o, artıq sonuncu kursda oxuyurdu. Onu daha yaxşı tanıyan qrup yoldaşı Nizami Xudiyevin dediyinə görə Rafiq olduqca gözəl hafizəyə malik idi. İnstitutun orqanı olan "Gənc müəllim" qəzetində müntəzəm olaraq şeirləri dərc olunurdu. Onun şeirləri hətta tanınmış tənqidçi, gözəl pedaqoq alim Əhəd Hüseynovun da diqqətini cəlb etmişdi və onun tanınmış bir şair olacağına ümid bəsləyirdi. Onun tənqid süzgəcindən keçmək isə o demək idi ki, gələcəkdə sən artıq bir şair kimi üzde ola biləcəksən. Və ədəbiyyatın bütün incəliklərini həssaslıqla duyan Əhəd müəllim zənnində yarılmamışdı. İllər ötdükə Rafiq ilahi ver-gisi ilə ərşəyə gətirdiyi marağ doğuran əsərləri ilə oxucularda yüksək əhval-ruhiyyə oyatmağa qadir olan bir şair kimi formalaşdı, artıq geniş ədəbi ictimaiyyətdə tanınmağa başladı.

Dünyanın gözəl nağıllılarından sayılan, "nağıllar kralı" adı ilə məş-

hur olan, görkəmli Danimarka yazıçısı Hans Kristian Andersen özünü təkcə uşaq yazıçısı hesab etmirdi. O, sağlığında ona abidə qoyularkən, onun təsvirini uşaq obrazları ilə əhatə etdiyinə görə hətta heykəl-təraş dostu Torvaldsendən incimışdi. Lakin hamıya məlumdur ki, Andersen dünyada uşaq yazıçısı kimi şöhrət qazanmışdı, ən yaxşı uşaq əsərləri üçün təsis edilmiş ali beynəlxalq mükafat da Andersen adına qızıl medaldır.

Təvazökar şair R.Yusifovlu isə bu gün də uşaq şairi olması ilə fəxr edir, həm də bir nəzəriyyəçi kimi ədəbiyyatın nəzəri əsaslarını dərin-dən, mükəmməl bildiyindən bir ədəbiyyatşünas kimi bu sahənin əsl ədəbiyyat olduğunu dilə gətirir, yorulmadan, məharətlə onların obrazlarını yaradır. Şairin şeirlərinin bir qismi yumorlu və ya novellavari bir üsulda yazıldığından, portretli, poetik və illüstrativ şəkili obrazlıqla zəngin olduğundan oxucular da daha geniş marağ oyadır.

Bu şairin özünün qəlbini dərinliyindən boylanan səmimi etirafıdır, onun uşaqlara və onların ədəbiyyatına düzgün yanaşmasıdır, çünki onu da çox yaxşı bilir ki, bu sahə olduqca çətin bir sahədir, bu yolu keçmək üçün əzablara qatlaşmaq lazımdır. Dünya uşaq ədəbiyyatının incilərini dəyərləndirmək, onlardan bəhrələnməklə milli uşaq ədəbiyyatının gələcək inkişafına nail olmaq lazımdır.

R.Yusifovlu ömrünün ən dəyərli illərini uşaqların bədii-estetik tərbiyyəsinə həsr etmiş, öz orijinal, ürəy-yəyatımlı əsərləri ilə onların sevgisini qazanmışdır. Bu illərdə onun "Aylı ciğir", "Çiçək yağışı", "Daha uşaq deyiləm", "Qızıl məktublar", "Bulud fayton", "Nağıl qapısı" və sair çoxsaylı kitabları, bu kitablara daxil edilmiş müxtəlif motivli şeirləri, mənzum nağıl və poemaları şairin sənətkarlığından xəbər verir. Şeirlərinin mövzu dairəsi isə olduqca rəngarəngdir. Müqəddəs Vətən torpağının tərənümünə, əs-

Bu dünyada söylə varmı əvəzin? - Qurban sənə ruhum, canım, bədənim, Vətənim!

Onun dolğun bədii təxəyyülündən doğan lirik poeziyasında bədii üslub novatorluğu, misraların metaforikləşməsi, təsvir etdiyi predmetlərin uşaqların anlam səviyyəsinə olan reallığı daha təbii təsir bağışlayır.

Şair janrından asılı olmayaraq özünün qəlbindən gələn aforizm mahiyyətli poetik misralarında qələm sahiblərinin keçirdiyi hissləri, coşqun şair qəlbindən bədahətən gələn söz və ifadə rəngarəngliyini, sərrast təsvirlərin reallıq və həyatiliyini bu misralarında yığcam şəkildə ifadə etmişdir.

Şairin göz yaşı gözümdən deyil, Şairin göz yaşı qələmdən çıxır.

Və yaxud, diqqətimizi şairin bu misralarının poetik mənə yükünə yönəldək:

Oxuyacaq, himə bənddir qəlbini simi, Gözlərinin qarşısına gələr dağ, aran, Şair ki var, təzə eşqə düşənlər kimi İlham qızın görüşünə can atar hər an.

Ürəyini əsir edən el-obasıdır, El qeyrəti çəkənlərə şair deyirlər, Şair qəlbini elə bil ki, quş yuvasıdır, Pervazlanar o yuvadan kövrək şeirlər.

Uşaqlarla yaxın ünsiyyətdə olan, onların sirli aləmini dərin-dən duyan R.Yusifovlu bu məsum varlıqların hər bir yaş mərhələsinin poetik təsvirini məharətlə yaradır. "Daha uşaq deyiləm" kitabına daxil etdiyi "Qızlar, balaca qızlar", "Dəcəllər", "Gülzarın nəğmələri", "Gündüzün nəğmələri", "Gurselin nəğmələri" başlığı altında verilmiş şeirləri şairin yumorlu və diqqətli cəlb edir. "Gülyaz" şeirində bunun bariz nümunəsini görürük:

Təzə-təzə dil açır, Bir şeirdir hər sözü, Mənə yazmaq öyrədir, Yaza da bilmir özü. Alan kimi qələmi Sevinir dəcəl Gülyaz Qaralayıb dəftəri Deyir: - Sən də belə yaz!

R.Yusifovlu hər hansı mövzuya müraciət edərsə etsin, onu uşaqlar üçün böyük sənət səviyyəsinə yüksəltmək bacarığına malikdir. Tanınmış uşaq şairi Tofiq Mahmud (1931-1997) onun bədii uşaq yaradıcılığını analitik təhlil edərək "Əlvən və rəngarəng" adlı məqaləsində haqlı olaraq yazırdı: "Adi daş, çiçək, yağış, ağac, bulaq, quş, şələlə R.Yusifovlunun poeziyasında səhrli bir dona bürünür, adilikdən çıxıb mənalanır, canlanır, görünür, dil açib danışır. Bu poeziya yada bulağın evi, ağacların şəhəri, sazın nəbzi, qarışqanın qayığı, arların iş yeri var".

Gözəl ustad səviyyəsində olan təhlildir və bütün bunlar R.Yusifovlunun yaradıcılığında sənətkarlıq meyarını üzə çıxarır, onun obyektiv dəyərini verir.

R.Yusifovlu bu gün də yorulmadan çalışır, həssas müşahidəçilik bacarığı ilə poeziyanın ən dərin qatlarına nüfuz edir, oxucuları öz arxasınca aparır, bu poetik vüsət onlarda bədii-estetik əhval-ruhiyyə yaradır, bir milli şəxsiyyət kimi formalaşdırır.

Əziz şair qardaşım, 70 yaşın mübarək olsun deyirəm və sənə daha böyük yaradıcılıq uğurları arzulayıram!



Şair öz bədii yaradıcılığına, uşaqlara və onların ədəbiyyatına obyektiv münasibət bildirərək yazır: "Həmişə ciddi ədəbiyyat haqqında düşünmüşəm. Mənə elə gəlir ki, uşaq ədəbiyyatı uşaq-muşaq ədəbiyyatıdır. Sonra görmüşəm ki, nə böyük, nə kiçik ədəbiyyatı, ədəbiyyat elə ədəbiyyatdı. Görmüşəm ki, uşaqlar böyüklərdən həm təmizdilər, həm də cəsarətli, sözü üzə deyən. Və bundan sonra mənə belə qənaət yaranıb ki, əsl ədəbiyyat elə uşaq ədəbiyyatıdır. Uşaqlar üçün ədəbiyyat yox, uşaq ədəbiyyatı. O uşaq ki, dünyanın altını da, üstünü də bilir. Özüm də böyükdükə, həyatı dərin-dən dərk etdikcə duymuşam ki, mənən öz uşaqlığıma daha dərin-dən bağlıyam. Həsretini çəkmişəm o günlərin. Öz uşaqlarım dünyaya göz açıblar. Onların söhbəti, davranışı, qəribə hərəkət və mühakimələri məni uşaq ədəbiyyatına bir daha dərin-dən bağlayıb. Uşaqlarım böyükdükə böyümüşəm, qocalmışam və mənə elə gəlir ki, yaşlaşdıqca onlara daha yaxın, daha doğma oluram".

rarəngiz təbiətinə, otuna, çiçəyinə, doğma dərəsinə, ətirli yaşıl yamaclarına, göllərinə, çaylarına, durna gözlü bulaqlarının bülür çeşmələrinə, yurdu-muzun tarixi keçmişinə, səhrli uşaq dünyasına həsr edilmiş şeirləri öz orijinallığı, obrazlılığı, lakonizmi və füsunkar mənərə obrazlılığı ilə diqqətli cəlb edir. "Vətənim" şeirində başqa qələm sahiblərindən fərqli olaraq üslub orijinallığı ilə diqqət çəkir, poetik fikirlər sistemi ardıcılıqla bir-birini əvəz edir, portretləşən obrazlılıq baxımından daha təzə-tər görünür:

Mənə dayağ, mənə həyan olanım, Pervanə tek qoy başına dolanım! İşiq olub gözlərimə dolanım, Çiçək olub ürəyimdə bitənim! - Vətənim!

Gülüm solsa, yağış olub yağanım, Kürə dönüb damarımda axınım, Hara getsəm, yollarıma baxanım Dara düşsəm, köməyimə yetənim, Vətənim!

Dağlarına baxıb gəlir həvəsim, Xəzərindən əsən külək - nəfəsim.